

Kwaliteitsafspraken 2019-2024
Open Universiteit

Open Universiteit
www.ou.nl

Kwaliteitsafspraken 2019-2024

Open Universiteit

Vastgesteld door het College van bestuur d.d. 27 november 2018
Instemming verleend door de Gezamenlijke vergadering d.d. 29 november 2018
Goedgekeurd door de Raad van toezicht d.d. 7 december 2018

U2018/09657/FRO

Open Universiteit
www.ou.nl

Inhoud

Inleiding Wettelijke basis. Strategisch akkoord met minister van OCW.	5
Wat voorafging aan de Kwaliteitsafspraken	5
Karakter van de OU veranderd	7
Kwaliteitsafspraken	9
Nadere uitwerking en implementatie	15
Bijlages	19

Wettelijke basis. Strategisch akkoord met minister van OCW.

In de Wet Studievoorschot (2015) is bepaald dat de middelen die vanaf 2018 vrijkomen door de invoering van het studievoorschot worden geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en worden gekoppeld aan Kwaliteitsafspraken. In het regeerakkoord van het huidige kabinet is de keuze om de middelen die vrijkomen door het studievoorschot te koppelen aan Kwaliteitsafspraken bevestigd en zijn de kaders beschreven voor de vormgeving van de Kwaliteitsafspraken. Deze kaders zijn nader uitgewerkt in bestuurlijk overleg tussen de minister van OCW, de studentbonden en de koepels van universiteiten en hogescholen. Dit heeft geleid tot een bestuurlijk akkoord 'Investeren in Onderwijskwaliteit, Kwaliteitsafspraken 2019-2024' (hierna: het akkoord).

In het akkoord is vastgelegd dat de middelen die vrijkomen door het studievoorschot worden geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs. De middelen zijn in de jaren 2019 en 2020 een niet afgezonderd onderdeel van de rijksbijdrage en in die zin formeel-juridisch ongeconditioneerd. Voor de jaren 2021 tot en met 2024 wordt in formele zin kwaliteitsbekostiging toegekend. Voor de jaren 2019 en 2020 zal er overigens wel – conform de bestuurlijke afspraken – een inhoudelijke verantwoording plaatsvinden over de besteding van de ontvangen middelen.

Belangrijk uitgangspunt bij het akkoord is ruimte voor en vertrouwen in de instellingen en in de horizontale dialoog. Op instellingsniveau, in het gesprek tussen instellingsbestuur, studenten, docenten en relevante externe stakeholders, kan het beste worden bepaald met welke investeringen de onderwijskwaliteit bij de eigen instelling het meest gediend is. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de medezeggenschap bij de totstandkoming en uitvoering van het plan van de instelling. De Gezamenlijke Vergadering heeft hierbij een instemmingsrecht.

Wat voorafging aan de Kwaliteitsafspraken

De voorinvesteringen 2015-2017

In de jaren 2015 tot en met 2017 investeerde de OU in onderwijskwaliteit, onderwijsgebonden onderzoek en een moderne infrastructuur en digitale leeromgeving voor studenten. Dit was in lijn met de bestuurlijke afspraak met het ministerie van OCW. Er werden hiervoor middelen vrijgemaakt binnen de eigen begroting: de zogenoemde voorinvesteringen.

De OU heeft hiermee een versnelling en verdieping aangebracht in verbetering van de onderwijskwaliteit. Deze onderwijsvernieuwing – waarbij al het BAMA-onderwijs van de OU is herontworpen volgens een nieuw onderwijsmodel en principes van activerend online onderwijs waarbij studenten in cohorten studeren – werd gefaciliteerd door de ontwikkeling van een innovatieve, digitale leeromgeving yOUlearn. Daarnaast werd en wordt ook de overige student-gerelateerde infrastructuur beter afgestemd op studenten en het activerend online leren. Meerdere onderwijsportalen zijn verbeterd voor intern en extern gebruik. De systeem-ondersteuning van studieadviseurs is verbeterd en het aantal studieadviseurs vergroot, waardoor studenten beter geadviseerd kunnen worden. Bij het onderwijsgebonden onderzoek worden alle nieuw gestarte cohorten studenten halfjaarlijks gemonitord op voortgang. Daarnaast vinden met regelmaat verdiepende, kwalitatieve studies plaats. De uitkomsten daarvan benut de OU voor verdere verbetering van de onderwijskwaliteit.

In de jaren 2015-2017 verrichtte de Open Universiteit, naast bovenstaande inspanningen, relevante inspanningen die niet tot de voorinvesteringen worden gerekend. Die betroffen onder meer het versnelde herontwerp van het gehele bachelor- en masteronderwijs en inbedding in de digitale leeromgeving alsmede de uitfasering van 'oude' leeromgevingen. Tevens was er sprake van een aanzienlijke toename van het aandeel BKO-gekwalificeerd wetenschappelijk personeel. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke belasting van het wetenschappelijk personeel en de daarbij betrokken ondersteunende diensten.

Strategie 2018-2022: groei, verbreding en dienstbaar aan onderwijsinnovatie – kwaliteit is eerste vereiste

In 2017 is een nieuwe strategie vastgesteld voor de jaren 2018-2022. Om beter aan te sluiten bij de behoeften van onze studenten blijft de OU het onderwijs vernieuwen. In de planperiode richt de OU zich daarbij op de volgende thema's:

Doelgroepen beter leren kennen
Implementatie onderwijsmodel in BaMa voltooien en verder verbeteren
Ontwikkeling korte programma's
Uitbreiden WO-cursusaanbod en opleidingsaanbod, inclusief afstudeervarianten
Snellere onderwijsontwikkeling voor flexibeler aanbod
yOUlearn doorontwikkelen

Deze strategische ambities sluiten nauw aan bij en vormen in zekere zin een fundament waarop de Kwaliteitsafspraken gebouwd en uitgevoerd kunnen worden. De Kwaliteitsafspraken zelf zijn in hoge mate gebaseerd op de bevindingen uit het OU-onderzoeksrapport 'De kwaliteit van het onderwijs 2015-2018'.

Dit rapport is gebaseerd op evaluatieonderzoek onder studenten en formuleert ca. vijftig aanbevelingen, die samengevat te splitsen zijn in een vijftal thema's:

- Beter toegesneden flexibiliteit (soms meer, soms minder)
- Meer activerend en meer online
- Inhoudelijke samenhang van de curricula
- Verbeteren van communicatie over het onderwijs
- Verbeteren informatie t.b.v. de kwaliteitszorg

Binnen de Open Universiteit is in 2018 een kwaliteitszorgprogramma gestart – yOUpractice – waarin deze thema's worden opgepakt. yOUpractice is een programma dat binnen de staande organisatie wordt uitgevoerd en waarbij expertise vanuit de gehele organisatie wordt ingezet. In de projecten zelf wordt steeds getracht om een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds 'aanbod en service op maat' en anderzijds doelmatigheid. Het toont ook aan dat de Kwaliteitsafspraken niet in 'splendid isolation' verkeren noch als zodanig beoordeeld kunnen worden. De keuzes die de OU heeft gemaakt als het gaat om deze afspraken komen voort uit behoeften bij zowel studenten en docenten als bij de OU als organisatie.

De OU zal de komende jaren een veelheid van innovaties inzetten die zullen bijdragen aan een groei van de onderwijsafzet, met een toegenomen relevantie voor de samenleving én met een versterkte onderwijskwaliteit. Groei van onderwijsafzet en onderwijskwaliteit zijn nadrukkelijk met elkaar verbonden. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat de OU in staat is om intensiveringen in deze orde van grootte te realiseren in het voorgenomen tempo. Waar nodig werd daarbij gebruik gemaakt van inhuur van externe expertise.

Karakter van de OU veranderd¹

De Open Universiteit biedt universitair deeltijdonderwijs voor volwassenen. Daarmee wordt een complementaire rol vervuld in het publieke universitaire bestel. Andere universiteiten hebben in de afgelopen jaren hun deeltijdaanbod ingeperkt en de focus gericht op voltijd-onderwijs aan jongeren (VWO-gediplomeerden en buitenlandse studenten). Daar komt bij dat sommige universiteiten drempels opwerpen door (steeds) strenger te selecteren.

De OU heeft zich de laatste jaren ontwikkeld van een instelling voor hoger tweede kans en tweede weg onderwijs naar de deeltijduniversiteit van Nederland met een aanbod van academische bachelor- en masteropleidingen. Begeleide zelfstudie als organiserend principe (met cursussen die volledig in eigen tijd en tempo bestudeerd konden worden) is vervangen door een onderwijsaanbod dat werkt volgens de principes van activerend online onderwijs. In 2013 heeft de OU daartoe een nieuw onderwijsmodel ontwikkeld: Activerend Online Onderwijs. Dit model is in september 2014 geïntroduceerd in de negen masteropleidingen en in september 2016 in de zeven bacheloropleidingen. Daarnaast is sinds september 2015 de leeromgeving yOUlearn in de lucht om het activerend online onderwijs te faciliteren.

Het nieuwe onderwijsmodel is gebaseerd op meer binding en meer uitdaging, met inzet van moderne afstandsmedia en daardoor minder vrijblijvendheid. Doel is om meer en andere studenten op een efficiënte manier hun getuigschrift bij de OU te laten halen. Daartoe heeft de OU de afgelopen jaren het stapelen van losse cursussen en studeren in eigen tempo vervangen door een model met meer structuur, meer begeleiding en verbeterde studeerbaarheid, gericht op het doelgericht behalen van een getuigschrift, maar ook om het cursusrendement te verhogen. Dit alles met behoud van voldoende flexibiliteit om het voor studenten mogelijk te maken hun studie te combineren met werk of andere activiteiten.

Anno 2018 is de Open Universiteit de belangrijkste aanbieder van universitair deeltijdonderwijs in Nederland. Circa 70% van de deeltijdstudenten ingeschreven aan een Nederlandse universiteit, studeert aan de Open Universiteit. Voor organogram zie bijlage 4.

Evaluatie effectiviteit nieuwe onderwijsmodel: yOUpractice programma

Sinds de invoering van het nieuwe onderwijsmodel is het model uitgebreid geëvalueerd door middel van analyse van de studieresultaten, tevredenheidsonderzoeken op cursus- en opleidingsniveau, interviews en focusgroepen. Deze analyses laten zien dat, gegeven het ontwikkelde model, de wijze waarop de onderwijspraktijk momenteel is ingericht aanleiding geeft tot bijstelling.

De bespreekpunten zitten zowel op het niveau van de organisatie, de didactische aanpak (waarvan het creëren van sociaal academische binding een onderdeel is) als de intake. Daarnaast is een doorlopende update/upgrade van technologische faciliteiten noodzakelijk.

Zoals eerder aangegeven, is in 2018 is een apart programma gestart, yOUpractice, om te komen tot verbetervoorstellen op de genoemde facetten om de didactische kwaliteit van het BAMA-onderwijs te verbeteren, de inzichtelijkheid, studeerbaarheid en flexibiliteit voor studenten te borgen, de toegankelijkheid te vergroten en de complexiteit van interne ondersteuningsprocessen te verkleinen. Dit alles zal mede moeten leiden tot een betere instroom, rendement en tevredenheid van studenten en docenten.

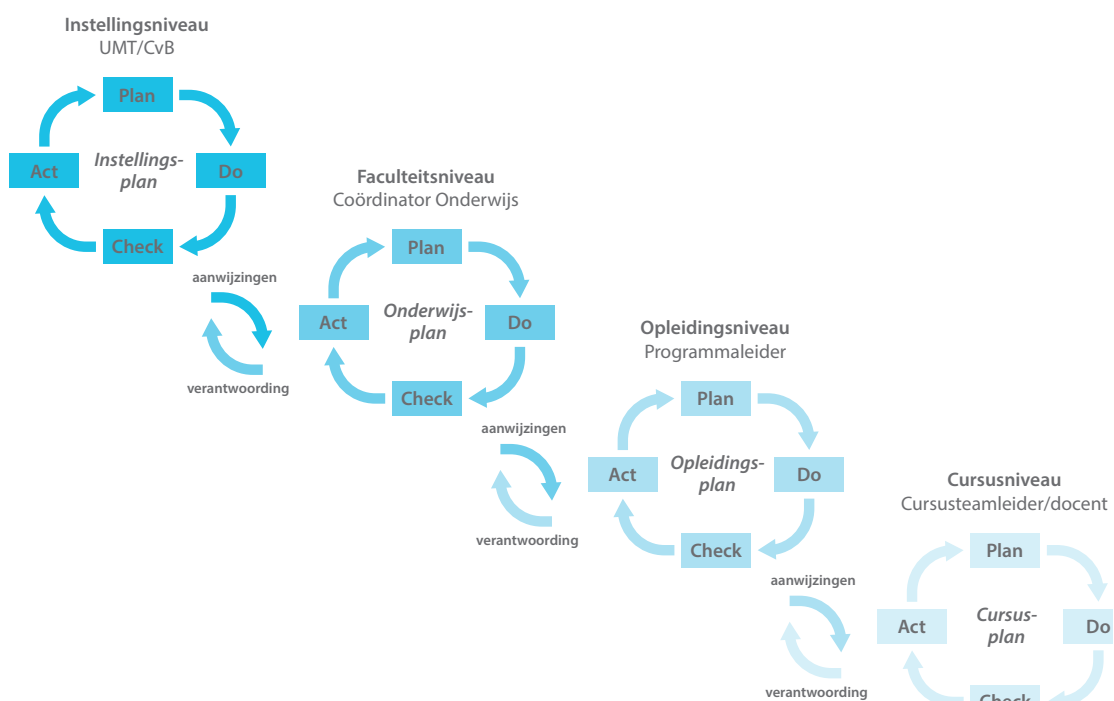
¹ En ja: verandert.

Kwaliteitszorgcyclus

De aanpak van de kwaliteitszorg op de OU volgt de Plan-Do-Check-Act-cyclus van Deming.

- Plan: bepalen van koers en ambities, het vaststellen van beleidskaders, het vertalen van beleid naar kwaliteitscriteria en streefdoelen en het plannen van activiteiten.
- Do: uitvoering van de geplande activiteiten.
- Check: evalueren van de uitvoering, meten en analyseren van de resultaten en beoordelen van de resultaten aan de hand van de beoogde uitkomsten en gestelde kwaliteitscriteria en streefdoelen.
- Act: op basis van de evaluaties opstellen van verbetermaatregelen en eventuele bijstelling van de plannen, activiteiten of de gestelde kwaliteitscriteria en streefdoelen.

De PDCA-cyclus wordt idealiter continu uitgevoerd op het niveau van cursus, opleiding, faculteit en universiteit:

Figuur 1 Kwaliteitszorgcyclus OU

Onderwijskwaliteit is cruciaal: scores zijn hoog, maar staan op onderdelen onder druk

Veel bachelor- en masteropleidingen van de OU krijgen hoge waarderingen van hun studenten in de Nationale Studenten Enquête 2018. De meeste van de zestien opleidingen scoren hoger op studenttevredenheid dan het landelijk WO-gemiddelde voor de betreffende opleiding. Vijf opleidingen zijn nummer één in hun studierichtingen. Hoog gewaardeerd worden de inhoud en studeerbaarheid van de opleidingen. Er zijn ook verbeterpunten op aspecten als algemene vaardigheden, studiebegeleiding en de toegevoegde waarde van (virtuele) studiebijeenkomsten. Een enkele studierichting scoort beduidend lager dan in voorgaande jaren (Rechten).

Naast de studenttevredenheid die jaarlijks op landelijk niveau wordt gemeten, hanteert de OU een uitgebreide set van instrumenten voor het meten van de onderwijskwaliteit. Dat varieert van visitatierapporten en peer reviews tot veldtoetsen, cursus-, opleidings- en onderwijsverslagen alsmede specifieke onderzoeken, zoals bijvoorbeeld het recent uitgevoerde onderzoek naar de *Kwaliteit van het onderwijs 2015-2018*. Deze instrumenten leveren informatie op om knelpunten te analyseren en verbeteringen voor te stellen. Daarbij blijft het zaak een zo goed mogelijk beeld te krijgen van wie de OU student is,

waarom die zich tot de OU wendt en welke verwachtingen de student heeft van de studie en hoe die daarbij zo goed mogelijk geholpen kan worden door de OU. In dat kader is een nadere verkenning van nieuwe doelgroepen wenselijk.

Sterkte/zwakte analyse, de opmaat naar de ITK 2020

De laatste kritische zelfreflectie op het onderwijs van de OU dateert van 2014. Dit proces is najaar 2018 opnieuw gestart, dit ter voorbereiding op de ITK van 2020. Samen met de evaluatieresultaten van het nieuwe onderwijsmodel en de jaarlijkse uitkomsten uit de respectieve onderwijsverslagen vormt dit de basis voor nadere besluitvorming die bijdraagt aan de verdere verbetering van het onderwijs van de OU.

Kwaliteitsafspraken

Totstandkoming, beoordeling door NVAO en OCW

De totstandkoming van deze Kwaliteitsafspraken is in goed overleg met de medezeggenschap verlopen. Hiervoor is overleg gevoerd met in eerste instantie een uit de Gezamenlijke Vergadering (GV) gevormde commissie en later met de GV als geheel. Op 29 november 2018 heeft de GV formeel ingestemd met de Kwaliteitsafspraken, zie hiervoor bijlage 2. Na vaststelling van de Kwaliteitsafspraken heeft externe sondering plaatsgevonden. Daartoe is gesproken met o.a. vertegenwoordigers van de hogescholen Zuyd, Avans en Fontys, Tilburg University, Radboud Universiteit en de Rijksuniversiteit Groningen, APG, CBS en SGL Zorg. Zie hiervoor bijlage 3.

Er zal in 2019 een onafhankelijke externe beoordeling plaatsvinden van de plannen en – in 2022 – een tussentijdse beoordeling van de verwezenlijking van die plannen.

Bij de beoordeling van de plannen ligt de focus op het proces van planvorming, op de voorgenomen bestedingen (voornemens) en de daarmee beoogde doelen. Bij de beoordeling van de verwezenlijking van de plannen staat, naast de betrokkenheid van de medezeggenschap en andere relevante belanghebbenden, de realisatie van de voornemens centraal, niet of de doelen bereikt zijn. Het behalen van doelen is van veel factoren afhankelijk, waardoor het lastig is om het effect van de afzonderlijke activiteiten te bepalen. Voor de OU is vanzelfsprekend de belangrijkste vraag of de OU erin slaagt de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren en daarbij slagvaardig handelt.

Thema's. Gekozen focus. Criteria

De zes kwaliteitsthema's waarop kan worden ingezet betreffen: onderwijsintensiteit, onderwijsdifferentiatie, docentkwaliteit, onderwijsfaciliteiten, begeleiding van studenten en studiesucces. Deze thema's worden nader toegelicht in het *Besluit kwaliteitsbekostiging hoger onderwijs*. Nadrukkelijk is aangegeven dat instellingen niet alle zes de thema's hoeven in te vullen. Gevraagd wordt om een onderbouwde keuze voor een of meer (of alle zes) thema's.

De OU heeft mede om reden van het beperkt beschikbare budget gekozen voor een focus op twee thema's, te weten studiesucces en onderwijsfaciliteiten. In het verlengde van beide thema's worden de begeleiding van studenten en docentprofessionalisering ook meegenomen. Daarbij wordt vooral gestreefd naar een verbetering van bestaande onderwijsprocessen. Het is nadrukkelijk ook de bedoeling dat in de (nabije) toekomst onderwijsontwikkeling steeds meer het resultaat wordt van een proces van co-development, waarbij studenten expliciet betrokken worden bij de ontwikkeling van (hun) onderwijs.

De kwaliteitsthema's onderwijsdifferentiatie en onderwijsintensiteit worden langs andere weg ingevuld. De onderwijsdifferentiatie wordt bevorderd door de ontwikkeling van een nieuwe Liberal Arts and Sciences opleiding en door de uitbouw van focus- en schakelprogramma's. De onderwijsintensiteit bij de OU is toegenomen met het nieuwe onderwijsmodel. De komende jaren wordt gewerkt aan een verdere versterking van dat model in de praktijk. De Kwaliteitsafspraken zullen hier in belangrijke mate aan bijdragen.

Bij de keuze van concrete innovatietrajecten zijn in goed overleg met de medezeggenschap de volgende criteria gehanteerd:

- Zichtbaarheid/merkbaar voor student
- Leidend tot betere facilitering van docent (instrumenten, ondersteuning of tijd)
- Bewezen of veronderstelde kwaliteitsimpact (inclusief wetenschappelijke inzichten, deels vanuit de onderzoekspraktijk van de OU zelf)
- Als extra inspanning meetbaar; te onderscheiden van de reguliere bijstelling van de capaciteit die benodigd is om de strategische doelen van vergroting afzet en verbreding aanbod te realiseren.

Om invulling te geven aan de gemaakte Kwaliteitsafspraken heeft het Ministerie van OCW de volgende bedragen beschikbaar gesteld aan de OU:

Beschikbaar budget Kwaliteitsafspraken (* k€)

2019	2020	2021	2022	2023	2024
655	780	1320	1650	1740	1965

Bron: Ministerie van OCW (augustus 2018)

Deze bedragen zijn gevoelig voor schommelingen als gevolg van wijzigingen in het aandeel OU in de rijksbijdrage en worden jaarlijks (in beginsel) aangepast voor loon- en prijsbijstellingen. Mocht er sprake zijn van opgelegde taakstellingen vanuit het ministerie van OCW of worden de loon- en prijsbijstelling in enig jaar niet of onvolledig uitgekeerd dan wel nadelige herschikkingen van de rijksbijdrage doorgevoerd, dan zal hiermee zorgvuldig worden omgegaan. Daarbij zal rekening worden gehouden met de budgettaire mogelijkheden van de OU van dat moment. De OU zal zich de komende jaren sterk maken om bovengenoemde bedragen intern te reserveren en zoveel mogelijk reëel constant te houden.

In de volgende tabel wordt getoond hoe de Kwaliteitsafspraken worden vertaald naar doelen en voornemens en welke budgetten daaraan gekoppeld zijn.

Thema	Doelen	Voornemens	Budget (*k€)					
			2019	2020	2021 mid-term	2022	2023	2024
Vergroten studiesucces in combinatie met begeleiding studenten	Versterken systematische evaluatie onderwijskwaliteit	Systematische evaluatie cursussen en opleidingen door ECOP (incl. NSE-uitkomsten)	75	75	120	120	120	120
		Inhoud, didactiek, docent, tentaminering – analyse struikelblokken en eerste tentamenervaring studenten, analyse bezwaar- en beroeps zaken						
	Versnellen verwerking didactische verbeteringen	Toegankelijk maken didactische kaders en kennis, analyse werking nieuwe didactiek, delen ervaringen en best practices	75	150	200	250	300	300
		Sneller verwerken didactische verbeteringen in cursussen – docenten krijgen daarbij ondersteuning						
	Verbeteren feedback aan studenten (incl. scriptietraject)	Tijdens cursus sneller (persoonlijke) feedback – afspreken termijnen (protocol) – uitbreiden docentcapaciteit en intervisie docenten scriptiebegeleiding	80	120	200	200	200	300
	Tentaminering: borging van kwalitatief goed sluitstuk onderwijs	Modernisering technische implementatie tentaminering	150	150	200	200	230	295
		Extra capaciteit toetsdeskundigheid						
		Proeftentamens (minimaal 3) met uitwerking						
		Snelle terugkoppeling resultaten (maximaal 2 weken) – zorgvuldige dialoog i.g.v. bezwaar						
		Toetskwaliteit (inhoud en beoordeling) monitoren/analyseren/verbeteren						
	Versterking docentondersteuning	Assistentenpool (ouderejaars, alumni, medewerkers andere instellingen) met toegesneden kennis en kunde, ter ondersteuning docent op taakonderdelen (maatwerk)	50	50	100	130	140	200
	Verbeteren studieinzicht voor student en student-inzicht voor OU ('ken uw student')	Uitbreiding studieadvies	150	150	150	150	150	150
		Ontwikkeling student-volgsysteem						
		Self-assessments, proefstuderen, intakegesprek en exit-enquête						
	Versterken studentbinding (academische community)	Studiedagen (2 tot 4 maal per jaar), mentoraat (ouderejaars), betrokkenheid alumni, faciliteren studentgeleding bij kwaliteitstraject	50	60	150	200	200	200
Verbeteren onderwijsfaciliteiten in combinatie met docentprofessionalisering	Beter gebruik van digitale leerweg	Vergroten ontwikkelcapaciteit yOUlearn t.b.v. optimalisatie gebruiksmogelijkheden van student en docent – ICT 'tickets'	-	-	100	200	200	200
	Investeren in techniek/multimedia	Verbeteren virtuele klassen (o.a. BlueJeans), betere ondersteuning docenten	25	25	100	200	200	200
		Betrekken gaming expertise (via expertise- en productiecentrum)						
Totaal			655	780	1320	1650	1740	1965

Toelichting op doelen en voornemens

1 Versterken systematische evaluatie onderwijskwaliteit: uitbreiding capaciteit ECOP

Door extra capaciteit van de ondersteuningsdiens ECOP kan de evaluatie-inspanning over de volle breedte van de onderwijskwaliteit worden vergroot (van inhoud, tot didactiek en tentaminering). Daarbij zal systematisch gebruik worden gemaakt van de gegevens die in yOUlearn beschikbaar zijn over het studiegedrag van studenten (learning analytics).

Ook zullen faculteiten en docenten beter ondersteund worden bij de verbetering van het onderwijs. Zie ook doel 2.

Experimenten met nieuwe vormen van kwaliteitszorg ter vervanging van of aanvulling op de huidige vragenlijsten voor zowel student als docent kunnen beter zicht bieden op cruciale aspecten van kwaliteit. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot het vormen van een vast studentenpanel. Zie ook doel 7.

Door de capaciteitsuitbreiding is het mogelijk om alle zogenoemde kwaliteitscirkels steeds tijdig af te ronden. De evaluatieresultaten zullen expliciet worden gecommuniceerd met studenten en docenten. Daarbij zal worden aangegeven welke acties hieraan gekoppeld worden.

2 Versnellen verwerking didactische verbeteringen: docenten krijgen meer gelegenheid tot en ondersteuning bij didactische wijzigingen

Docenten krijgen meer gelegenheid om (sneller) didactische wijzigingen aan te brengen in hun lesaanbod en worden daarbij beter geholpen. Didactiek is een sleutelbegrip in het onderwijs. Waar nodig worden docenten hiervoor extra getraind. Er is meer gelegenheid voor intervisie en het delen van best practices, het aanpassen van de lesstof of wijzen van doceren. De capaciteit vanuit ECOP ter ondersteuning van de docenten zal hiervoor – aanvullend aan punt 1 – worden uitgebreid.

3 Verbeteren feedback aan studenten (inclusief scriptietrajecten)

Studenten wensen regelmatig en uitvoeriger inhoudelijke feedback te ontvangen dan thans het geval is. Dat is cruciaal voor hun leerervaring en studiebeleving. Docenten moeten voor het geven van goede feedback ook de gelegenheid krijgen en waar nodig training ontvangen. Er zullen efficiëntere feedback instrumenten worden ontwikkeld.

Studenten zullen meer persoonlijke begeleiding ontvangen o.a. door een beter gebruik van de virtuele bijeenkomsten, waarvoor docenten extra getraind zullen worden.

Afspraken zullen worden gemaakt over de bereikbaarheid en beschikbaarheid van docenten. Studenten ontvangen in beginsel – mede afhankelijk van de omvang van het te beoordelen werk – binnen twee weken feedback op hun ingestuurde werk of er wordt – met redenen omkleed – een afwijkende termijn gesteld. Dit zal in een OU-breed protocol worden vastgelegd.

Het scriptietraject is een veeleisend deel van de studie, voor student en docent. Een meer groepsgewijze aanpak met duidelijke deadlines en meer sturing richting student zal zorgen voor snellere scriptietrajecten OU-breed. Daarbij zal voldoende oog gehouden worden voor individuele feedback. Bestaande best practices zullen worden gevolgd.

4 Tentaminering: borging van kwalitatief goed sluitstuk onderwijs

De toetskwaliteit zal een afzonderlijke prioriteit vormen in het evaluatieonderzoek binnen de OU. Daarbij gaat het zowel om de kwaliteit van de tentameninhoud als de tentamenbeoordeling. Zogenaemde struikelvakken zullen versneld geanalyseerd worden. Waar nodig worden verbeteringen in vakinhoud, tentamenvoorbereiding, tentaminering of tentamenbeoordeling aangebracht. Specifieke aandacht zal ook worden gegeven aan startcursussen, die van enorm groot belang zijn voor studievoortgang en -succes.

Het aantal schriftelijke tentamens met open vragen met behulp van de computer zal worden uitgebreid.

Over behaalde tentamenresultaten zal – eveneens – binnen twee weken worden teruggekoppeld naar de studenten. Naast de behaalde score wordt uitleg verschaft over de juiste beantwoording, ter vergroting van het leereffect.

Bij elke cursus zullen minimaal drie proeftentamens met uitwerking beschikbaar zijn.

5 Versterking docentondersteuning

Assistenten (bijv. wetenschappelijk docenten van elders, ouderejaars studenten, alumni en ondersteunend personeel), met toegesneden kennis en kunde ondersteunen de OU-docent op taakonderdelen.

Dat kan vakinhoudelijk zijn, maar ook administratief van aard. Het gaat om maatwerk. Hierdoor heeft de docent meer gelegenheid voor daadwerkelijke begeleiding van de studenten.

Er komt een uitbreiding van werkvormen voor zowel virtuele bijeenkomsten als face to face. Waar nodig worden docenten bijgeschoold op het punt van online begeleiden van studenten.

Startende docenten bij de OU zullen beter worden voorbereid op de specifieke aard van het OU-onderwijs.

Een jaarlijkse rapportage over de professionalisering van docenten zal worden opgesteld ten behoeve van de toetsingscommissie docentprofessionalisering en de UCO, inclusief aanbevelingen ter verdere verbetering ervan.

6 Verbeteren inzicht van en op student

Studieadviseurs en docenten moeten studenten op een gemakkelijke manier kunnen volgen en met hen overleggen. Dit bevordert een proactieve houding naar de student toe en kan bijdragen aan een goede studieplanning door de student. Daarvoor zal een studenten-voortgangssysteem worden ontwikkeld.

Om de aankomend student beter inzicht te laten verwerven in eigen wensen en vermogens en in de mogelijkheden die de OU biedt om daarop in te spelen, zal een online self-assessment worden ontwikkeld en zullen de mogelijkheden voor proef-studeren worden uitgebreid. Verder zal op termijn standaard een intakegesprek worden aangeboden. Er zal een start worden gemaakt met proef-gesprekken hiervoor.

Een beter beeld kan worden opgebouwd van de opbrengsten en mogelijke verbeterpunten van de studie aan de OU door exitgesprekken te voeren en meer contact te onderhouden met alumni en arbeidsmarktervaringen van de studenten van de Open Universiteit te monitoren. Ook voor het voeren van exit-gesprekken zal een format worden ontwikkeld en een proef worden gedaan. De alumni zullen worden benaderd met periodieke alumnivragenlijsten.

Afzonderlijke aandacht zal worden besteed aan de zogenaemde 'afhakers'. Dat betreft een ongewenste vorm van uitval, vaak al na enkele weken of maanden. Onderzocht zal worden hoe hierop beter zicht kan worden verkregen. Daardoor kan de vermijdbare uitval beter worden bestreden.

7 Versterken academische community

De vorming van een academische community wordt in studentenquêtes vaak als wens genoemd. De OU streeft naar meer binding met de studenten (zie ook het yOUpractice programmaplan en recente initiatieven bij diverse opleidingen). Een effectief onderdeel daarin zijn 'studiedagen', waarop studenten en docenten bijeen komen – met gastsprekers uit wetenschap en bedrijfsleven – en zoveel mogelijk aan studieactiviteiten werken. Een clustering van activiteiten kan er ook toe leiden dat studenten en docenten tijd besparen. Het elkaar ontmoeten draagt bij aan de community-vorming tussen docent en student en studenten onderling. 'Onderwijs doe je samen'. Toegewerkt wordt naar een OU-brede inroosting van studiedagen (bijvoorbeeld ieder kwartaal één).

De student is de belangrijkste informant op het gebied van de onderwijskwaliteit. De inbreng van studenten bij het verder versterken van de onderwijskwaliteit zal structureel worden vergroot. Dit zal o.a. gebeuren door het betrekken van studenten bij de voorbereiding van de studiedagen, het instellen van studentenpanels en organiseren van focusgroep-bijeenkomsten of systematische belacties. Gestart zal worden met enkele experimenten. Alumni van de OU blijken graag mee te denken over de inrichting en de kwaliteit van het onderwijs van de OU. Zij willen evenzeer meewerken aan bepaalde onderwijsactiviteiten/begeleiden van studenten en staan de huidige studenten graag te woord over studie- en carrièremogelijkheden. Van deze bereidheid zal de OU meer gebruik gaan maken. Er zal gewerkt worden aan de opbouw van een alumnetwerk van de OU.

8 Beter gebruik van digitale leerweg

De chatmogelijkheden voor docenten en studenten zullen worden uitgebreid en de profiel dienst zal worden verbeterd. Hierdoor zal de zichtbaarheid van studieadviseurs en docenten worden verbeterd. Dit maakt een beter contact met de student mogelijk.

Docenten zullen beter worden ondersteund bij het gebruik van relevante digitale systemen.

9 Investeren in techniek/multimedia

Momenteel wordt voor virtuele klassen Collaborate (onderdeel van yOUlearn) gebruikt. Hierbij zit iedereen achter een eigen beeldscherm. Een alternatief is het gebruik van 'Bluejeans'. Daarbij is het mogelijk om aan een f2f-bijeenkomst ook studenten online deel te laten nemen. Dergelijke 'mixed meetings' combineren het beste van de twee verschillende vormen. Hiermee zijn al positieve resultaten behaald.

Om 'Bluejeans' goed in te zetten, zijn er meer systemen nodig dan alleen in Heerlen en Utrecht, zoals thans het geval is, en er is on-site deskundig personeel nodig om de systemen klaar te zetten en op te starten. Dit vormt in 2019 en 2020 een prioriteit binnen dit onderdeel van de kwaliteitsafspraken. Voor de jaren daarna zullen additionele mogelijkheden worden gezien. Daarbij kan (ook de eerstkomende jaren al) gebruik worden gemaakt van de diensten van het nieuwe Expertise- en productiecentrum.

Nadere uitwerking en implementatie

Nadere uitwerking en joint-implementatie door bestuur en Gezamenlijke Vergadering

Bovengenoemde innovaties en gereserveerde bedragen vormen een kaderstellend vertrekpunt voor de komende jaren. De genoemde bedragen zijn daarbij indicatief.

Een nadere uitwerking wordt momenteel aangebracht, in nauw overleg met vertegenwoordigers van het bestuur en daartoe aangewezen vertegenwoordigers van de Gezamenlijke Vergadering. Om deze dialoog zo goed mogelijk te kunnen voeren zal een Overleg Kwaliteitsafspraken (OKA) worden gestart, dat in principe maandelijks de voortgang van de uitvoering van de Kwaliteitsafspraken zal bespreken en voorstellen zal doen voor de precieze invulling van de Kwaliteitsafspraken voor het eerstkomende begrotingsjaar. De uitkomsten van dit overleg zullen worden besproken tussen bestuur en Gezamenlijke Vergadering.

De precieze timing van het OKA zal worden afgestemd op de kwaliteitszorg- en P+C-cyclus van de Open Universiteit. De personele invulling en onderlinge werkafspraken van het OKA zullen in goed overleg worden vastgesteld, waarbij – gelet op de grote inhoudelijke samenhang tussen de Kwaliteitsafspraken en het programma yOUpractice – dit programma zal fungeren als coördinatiepunt binnen de OU. Daarbij wordt onderkend dat de student een cruciale partner van het bestuur is in de kwaliteits-cyclus en de daarin beoogde verbetering van de onderwijskwaliteit. Essentieel is daarom dat een zo goed mogelijk beeld van de leerervaringen en –resultaten en feedback daarop van alle studenten wordt verkregen.

Programma yOUpractice 2019

Begin 2018 is het programma yOUpractice opgestart. Het doel van het programma is, gegeven het ontwikkelde onderwijsmodel in 2013, de wijze waarop de onderwijspraktijk momenteel is ingericht ten aanzien van 1) organisatie, 2) didactiek en 3) intake en gegeven de evaluaties die zijn uitgevoerd, te komen tot verbetervoorstellen op deze drie facetten om zo de didactische kwaliteit van het BAMA-onderwijs te verbeteren, de inzichtelijkheid, studeerbaarheid en flexibiliteit voor studenten te borgen, de toegankelijkheid te vergroten en de complexiteit van interne ondersteuningsprocessen te verkleinen.

Deze doelen sluiten nauw aan bij de doelstellingen die nu gesteld worden in het kader van de Kwaliteitsafspraken. Alle voorgenomen yOUpractice projecten dragen in meer of mindere mate hieraan bij. Derhalve is besloten om – in ieder geval in 2019 – het programma yOUpractice te gebruiken om eerste stappen te zetten in de verwezenlijking van de Kwaliteitsafspraken. Het programma kent 3 lijnen. Hierna volgt een korte beschrijving van deze 3 lijnen. In bijlage 1 staan de resultaten die de 13 yOUpractice projecten eind 2019 naar verwachting gaan opleveren.

In aanvulling op de algemene rol die studenten hebben bij de beoordeling van de Kwaliteitsafspraken, zal elk project de specifieke bijdrage van studenten bepalen, in aansluiting op de projectdoelen. Deze bijdrage van studenten zal dus sterk uiteenlopen van deelname aan focusgroepen (project Evaluaties, evidenties en ervaringen), het toetsen van ontwikkeld instrumentarium (project Studiecoach) of mede-ontwikkelen van een visie (studenten OW bij project Visie op tentaminering). Deze rolbeschrijving maakt deel uit van de projectplannen. Enkele projecten zijn puur gericht op docenten (project Docent portaal, project Onderwijscolloquia); daar wordt geen inbreng van studenten verwacht.

Programmaliijn 1: Herijking kaders en organisatie van het onderwijs en tentaminering

Gaandeweg de introductie van het nieuwe onderwijsmodel van 'activerend online onderwijs' in de master en bachelor, heeft het model verder vorm gekregen en zich in de uitvoering ontwikkeld. Daarbij zijn diverse aanpassingen gedaan die aanleiding geven om het onderwijsmodel zoals het nu is geworden te herijken vanuit het perspectief van studenten, docenten en onderwijsondersteuners.

Informatie uit studenten-, alumni- en docentenevaluaties, uitvoeringsproblemen die worden ervaren in de organisatie, een inventarisatie van (toenemende) klachten van studenten en het huidige beleid, worden gebruikt om vast te stellen of het Nieuwe Onderwijs Model op onderdelen moet worden herzien.

Doel van deze lijn is om te komen tot een eenduidig model dat studenten helpt succesvol te studeren en dat door vermindering van complexiteit de interne uitvoering helpt efficiënter te organiseren, zowel aan de docent- als ondersteuningskant. Als tweede doel staat het implementeren van de vernieuwing. Dit betekent dat waar nodig wijzigingen zullen worden doorgevoerd in de algemene OER en de inschrijfvoorwaarden. Dit betekent tevens dat er implicaties zullen zijn aan de kant van de IT. Een eerste wijziging is reeds meegenomen in de inschrijfvoorwaarden en OER van het academisch jaar 2019/2020. De implementatie zal worden voltooid in het daarop volgend academisch jaar (2020/2021).

Programmaliijn 2: Activerende Online Didactiek

Binnen de programmaliijn 'Activerende online didactiek' wordt met docenten gewerkt aan de verbetering van de didactische kwaliteit van ons onderwijs, en met name op de dimensies didactiek en binding. In de eerste bijeenkomst van het programma yOUpractice is ervoor gekozen om de lijn activerende online didactiek in eerste instantie toe te spitsen op de volgende aspecten:

- 1 toegankelijk maken van de didactische kaders en de didactische kennis die op dit moment beschikbaar is in een portaal;
- 2 in overleg treden met docenten met twee doelen:
 - a didactische kaders expliciteren en bespreken, en
 - b het delen van ervaringen en tips over faculteiten heen;
- 3 het verzamelen van evidenties over de werking van de nieuwe didactiek en van yOUlearn onder andere door middel van learning analytics;
- 4 het zichtbaar maken van de docenten onder andere door het maken van introductiefilmpjes bij alle cursussen, en;
- 5 het stimuleren en verbeteren van het gebruik van de virtuele klas.

Daaraan is later het onderwerp Scriptiebegeleiding toegevoegd.

Programmaliijn 3: Intake en Studiecoach

De opdracht binnen deze programmaliijn is tweeledig: zorg dat studenten met de juiste verwachtingen de juiste studiekeuze maken én dat ze geïntroduceerd worden in het systeem van studeren aan de OU en kennis nemen van de inhoud van een opleiding. In het ideale geval stellen we de aankomende student dus in de gelegenheid om inzicht te verwerven in eigen wensen en vermogens, en in de mogelijkheden die de OU biedt om deze te vervullen en ontplooien, zodat op het raakvlak hiertussen een afgewogen keus gemaakt kan worden voor een passende studie. Tezamen vormen deze projecten een 'flow' van self-assessment ('wil/kan ik studeren?') naar proefstuderen ('wat/hoe ga ik studeren?') met uiteindelijk een vorm van validatie in een persoonlijk intakegesprek. Uiteraard hoeven niet alle belangstellenden deze 'flow' te volgen, bijvoorbeeld omdat zij al beter weten wat ze willen, maar het is wel relevant dat het aanbod er is. Studiecoach biedt vervolgens aan studenten die al deelnemen aan het OU-onderwijs extra ondersteuning bij het studeren volgens de methodiek van online active leren. De bestaande tools in Studiecoach worden geactualiseerd en nieuwe tools ontwikkeld.

Governance

Een nadere uitwerking van de plannen wordt momenteel aangebracht, in nauw overleg met vertegenwoordigers van het bestuur en daartoe aangewezen vertegenwoordigers van de Gezamenlijke Vergadering.

Voor de sturing van het gehele programma is een stuurgroep ingesteld, onder leiding van de rector, met vertegenwoordiging van OR en SR. De stuurgroep zal viermaal per jaar bijeenkomen om de voortgang te bespreken aan de hand van een projectenoverzicht. De stuurgroep kan waar nodig bijsturen, ook financieel, en vormt het escalatieniveau bij problemen. De stuurgroep is ook de verbindende schakel naar het Universitair Managementteam, het College van bestuur, de Raad van toezicht, de NVAO en het ministerie van OCW.

Een programmamanager is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Deze manager coördineert de voortgang, informeert de stuurgroep over de voortgang in de projecten en signaleert eventuele knelpunten, is sparring partner voor OR en SR en informeert, bevrageet en betreft hen bij het programma.

Ook is een kernteam yOUpractice gevormd dat in een nader vast te stellen frequentie bijeenkomt. Daarin wordt de voortgang besproken in de projecten. Leden van het kernteam kunnen handelend optreden binnen de eigen faculteit of dienst en zaken agenderen op bestuurlijk niveau. Het OR-lid en SR-lid ontvangen relevante stukken en kunnen desgewenst aanschuiven bij de overleggen met de trekkers van de programmalijnen.

In een Overleg Kwaliteitsafspraken (OKA) wordt extra invulling gegeven aan de joint-implementatie van de Kwaliteitsafspraken. Hierbij kan een bredere vertegenwoordiging van OR en SR aanschuiven. De intentie is dit overleg eenmaal per maand te voeren, zulks mede afhankelijk van de inhoud van de agenda.

(Jaarlijkse) evaluatie en verantwoording

Evaluatie is essentieel om te kunnen monitoren of de vorderingen inzake de Kwaliteitsafspraken op koers liggen. Daarom worden per project de beoogde resultaten aangegeven. Zo kunnen we de vorderingen 'meten'. In algemene zin beogen de afspraken een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs, de faciliteiten en de dienstverlening. Met uitzondering van een enkel project dat enkel op docenten is gericht, zullen bij de evaluatie studenten betrokken worden. De methode van het meten van vorderingen/resultaten zal per project (kunnen) verschillen. Wat betreft de financiële verantwoording zullen de middelen voor de kwaliteits-afspraken om redenen van transparantie afzonderlijk geboekt worden op de OU-begroting. Hiervoor zal een eigen kostenplaats met bijbehorende kostendragers worden aangemaakt. Hierover zal volgens de gebruikelijke wijze verantwoording worden afgelegd in de planning- en control cyclus. Conform landelijke afspraken zal in het Jaarverslag worden ingegaan op de vorderingen die worden gemaakt.

In de externe verantwoording wordt antwoord gegeven op de vraag of de voorgenomen intensivering zijn gerealiseerd.

Flexibiliteit – inhoudelijk en budgettair – mid-term ambitie t/m 2021

De meerjarige Kwaliteitsafspraken veronderstellen voldoende flexibiliteit om gaandeweg de doelen en de verdeling van middelen te wijzigen, mede aan de hand van de verworven inzichten in de effectiviteit van de beleidsinzet. Dit zal gebeuren in nauw overleg met de medezeggenschap, die instemmingsrecht behoudt over de inzet van deze middelen die tevens extern wordt verantwoord.

De doelen en voornemens zoals hierboven beschreven gelden per 2024. Zoals eerder aangegeven vindt de realisatie ervan plaats via het programma yOUpractice. Voor 2019 staan binnen yOUpractice dertien projecten gepland, die elk aan de realisatie van een of meerdere Kwaliteitsafspraken bijdragen. In bijlage 1 staan deze projecten beschreven.

In 2022 zal er een mid term review plaatsvinden om de voortgang op de Kwaliteitsafspraken te monitoren. Uitgaande van de gestelde einddoelen per 2024 en de verwachte resultaten eind 2019 wordt ten behoeve van de midterm review de volgende voortgang gerapporteerd tot en met 2021.

Thema: Vergroten Studiesucces, in combinatie met begeleiding studenten

- De evaluatie van de onderwijskwaliteit gaat sneller en systematischer en de communicatie naar medewerkers én studenten over de resultaten en voorgenomen acties is sterk verbeterd. Waar mogelijk wordt het kwaliteitsonderzoek onderbouwd door (een eerste versie van) learning analytics in de ELO yOUlearn.

- Er is een faciliteit (intervisie, advies, productiefaciliteit) beschikbaar die docenten ondersteunt om sneller verbeteringen te kunnen doorvoeren in hun onderwijs. Ook is er een assistentenpool beschikbaar ter ondersteuning van de docenten.
- Er is onderzoek gedaan naar en ervaring opgedaan met efficiëntere instrumenten voor het geven van feedback. Hiermee kan de feedback termijn op instuuropdrachten en tentamens sterk worden bekort (streven is maximaal 2 weken).
- Er is een keuze gemaakt voor een (nieuw) toets-systeem in aansluiting op de visie op tentaminering en de online leeromgeving van de OU.
- De academische community wordt zichtbaar: er is een studentvolgsysteem ingericht waardoor de docent beter zicht heeft op de student. Er zijn instrumenten ontwikkeld die studenten helpen bij de oriëntatie op hun studie (self-assessment, proef-studeren en/of intakegesprekken). Er is ervaring opgedaan met (online) events waardoor aspirant-studenten, studenten, alumni en docenten hun studieomgeving meer en meer ervaren als een 'academische community'.

Thema: Verbeteren onderwijsfaciliteiten, in combinatie met docentprofessionalisering

- Dankzij nieuwe chat-faciliteiten binnen yOUlearn en de inrichting van een eenvoudige profiel dienst kunnen studenten en docenten gemakkelijk online contact met elkaar hebben. Zo nodig is er ondersteuning beschikbaar bij het gebruik ervan.
- Voor virtuele klassen is er een systeem beschikbaar dat het online werken met groepen ondersteunt, ook in combinatie met f2f deelname. Tot 2021 ligt daarbij het accent op betere inzet van 'Bluejeans' (uitbreiding van de mogelijkheden en betere ondersteuning).

Ondertekeningblok

Namens:

Gezamenlijke Vergadering van de Ondernemingsraad en Studentenraad,

mevr. R.A. Broers, voorzitter

College van bestuur

mr. A.D. van der Feltz, voorzitter

Raad van toezicht

drs. R.M. Smit, voorzitter

Bijlage 1

Programmalijs 1: Herijking kaders en organisatie van het onderwijs en tentaminering

Project 1 Herijking Kaders en Organisatie: inrichting onderwijs en tentaminering

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- De identificatie van verbeterpunten met betrekking tot het onderwijsmodel die o.a. in de OER 2020/2021 of in de staande organisatie geadresseerd moeten worden
- Een analyse hoe deze punten vertaald en geïmplementeerd moeten worden (inclusief tijdsplanning en schatting van benodigd personeel en materieel budget)
- Een werkwijze voor het permanent monitoren en bijstellen van het onderwijs(beleid) van de Open Universiteit
- Een up-to-date beschrijving van het onderwijsmodel voor zowel de bachelor- als de masteropleidingen inclusief regelgeving
- De beschrijving van een werkproces waarbij een aantal maal per jaar in de organisatie het onderwijs(beleid) besproken wordt en eventueel leidt tot aanpassingen in de OER en/of in het beleid
- De beschrijving van het proces waarbij de werkagenda voor het onderwijskundig op de OU-praktijkgericht onderzoek wordt vormgegeven.

Project 2 Visie op tentaminering: een handreiking voor toetsing in online activerend onderwijs

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Een document waarin de visie op onderwijs is doorvertaald naar een visie op toetsing en handreikingen gedaan worden voor het versterken van deze visie op toetsing.
- Testimonials waarin de best practices toegelicht worden door de docenten.
- Een dialoog binnen de organisatie ten aanzien van vormen van toetsing en beoordeling die uiting geven aan het huidige onderwijsmodel.
- Een uitgewerkt plan voor een vervolg project rondom kwaliteitsborging. Te denken valt aan een project dat antwoord geeft op de vraag: wat hebben docenten nodig om de best practices efficiënt en effectief om te kunnen zetten?

Project 3 Tentaminering: platform keuze

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Analyse van de huidige wijze van toetsen (schriftelijk en digitaal) in het licht van online activerend onderwijs (samenhang met project Visie op tentaminering)
- Oplossing voor versnelde afhandeling van schriftelijke toetsen bijv. door middel van scannen, om te voldoen aan eis tot versnelde correctietijd (van 4 weken naar 2 weken)
- Oriëntatie op bestaande pakketten voor digitaal summatief toetsen en op Bring Your Own Device (BYOD)
- Opstellen van een plan van eisen en een aanbestedingsdocument voor digitaal summatief toetsen en opstart van de aanbesteding
- Oriëntatie op en eerste proeven met e-proctoring (digitale surveillance op afstand)

Programmalijs 2: Activerende Online Didactiek

Project 4 Docent portaal didactiek: Toegankelijkheid didactische kennis en kaders

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Een (eerste vulling van een) cursusportaal in yOULearn, met informatie over (de didactiek van) het nieuwe onderwijsmodel
- Een procedure om de site up-to-date te houden en voor de verspreiding van de informatie naar docenten en overige onderdelen van de OU
- Een eerste versie van een handboek voor (nieuwe) docenten waarvan het eigenaarschap en de verantwoordelijkheid voor de actualisering berust bij ECOPI.

Project 5 Docent bijeenkomsten/Onderwijs colloquia

Er is niet echt sprake van een project maar eerder van een serie doorlopende activiteiten:

- Onderwijscolloquia: een serie van 10 maandelijks onderwijscolloquia per jaar, gericht op snelle korte overdracht van (actuele) informatie over online activerend onderwijs
- Training en scholing in (online) didactiek, gebruik van multimedia, videotraining, het geven van feedback, vormen van begeleiding van studenten en groepen, theatervaardigheden etc.
- Inspiratiesessies voor het uitwisselen van ervaringen, best practices en ideeën. Docenten delen met elkaar beproefde succesrijke didactische methodieken met het doel om elkaar te inspireren om op een hoger niveau van onderwijs uit te komen.
- Designlab, een groepsmethodiek waarin de deelnemers op basis van uitwisseling van eigen ideeën en positieve ervaringen met een kwestie en een nieuwe aanpak of ontwerp maken voor een gekozen ontwerp vraag
- Begeleide intervisie tussen collega's ter verbetering van werkprocessen, samenwerking en onderlinge ondersteuning

Project 6 Evaluaties, evidenties en ervaringen

Dit project moet leiden tot een verbeterde opzet van de cursus- en opleidingsevaluaties waarbij naast studenttevredenheid en studieresultaten ook studiegedrag wordt meegenomen. Het project zal in het eerste jaar (2019) vooral eerste concepten en eerste implementaties opleveren die in de daarop volgende jaren verfijnd en uitgebreid zullen worden.

In 2019 zullen de volgende resultaten worden opgeleverd:

1 Het verbeteren van de systematische evaluatie. Producten:

- Een beschrijving van een nieuwe aanpak voor de cursusevaluatie-enquêtes die een hogere respons zou moeten opleveren,
- Een eerste experiment met deze nieuwe aanpak,
- Een werkend studentpanel van alumni en zittende studenten dat minstens eenmaal bevestigd is,
- Een beschrijving van de wijze waarop de uitbreiding van het kwalitatief onderzoek zal worden aangepakt.

2 Het beschrijven van het onderwijs in termen van activerend online onderwijs.

Producten:

- Een gevalideerde lijst van componenten/karakteristieken van activerend online onderwijs waarop cursussen en opleidingen gescoord kunnen worden,
- Een selectie van componenten die op dit moment beschikbaar zijn,
- Een lijst van vragen over studiegedrag van studenten waarop we via de yOUlearngegevens een antwoord willen krijgen,
- Een eerste analyse van de yOUlearn gegevens en een rapportage hierover.

3 Het systematisch beschrijven van de studieresultaten over opleidingen heen.

Producten:

- Een overzicht van de cursusrendementen per opleiding en instellingsbreed voor alle bachelors en alle masters.
- Een overzicht van het aantal EC per jaar per student per opleiding en instellingsbreed voor alle bachelors en alle masters.
- Een overzicht van de tijd die studenten nodig hebben om een cursus/opleiding af te ronden.

4 Het formuleren van conclusies over wat werkt en wat niet werkt en van richtlijnen voor het vormgeven van het onderwijs.

Producten:

- Een eerste rapport met voorlopige bevindingen waarbij de vormgeving van de cursussen/opleidingen gerelateerd worden aan het studiegedrag en de resultaten.
- Een aantal richtlijnen voor het vormgeven van het activerend online onderwijs van de Open Universiteit.

Project 7 Docent zichtbaar in de cursus

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Per september 2019 zijn er bij 30 bachelor-cursussen korte video-introducties van de hoofddocent of de groep docenten, waarin deze zich presenteren aan de studenten, een korte inleiding geven op de cursus en/of de plek van deze cursus in het curriculum. Deze kunnen diverse vormen en inhoud hebben zoals een cursus introductie, studietips, kennisclips, interview podcast of een stripverhaal.
- Er is een planning beschikbaar en een werkwijze waarmee deze presentaties ook voor andere yOUlearn-cursussen gerealiseerd kunnen worden. De aanpak zal mede gebaseerd zijn op de ervaringen tot september 2019.

Project 8 Stimuleren en verbeteren virtuele klas

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- BKO/PE cursussen Virtuele klas; 'Online Begeleiden'
- Emergency course Collaborate ultra; workshops gericht op leren oplossen van technische problemen in virtuele klascontext (meerdere malen gegeven)
- Consultancy docenten; vraaggestuurd; meerdere malen virtuele klassessies met ondersteuning van moderator en/of (mede) voorbereid door expert
- Onderzoek naar gebruik virtuele klas door OU-docenten: eerste inventarisatie cursusevaluaties
- Onderzoek succes- en faalfactoren virtuele klasgebruik in de steigers gezet

Project 9 Scriptiebegeleiding

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- OU-brede visie op wat een redelijk geachte omvang en frequentie van begeleiding en feedback naar scriptiestudenten toe inhoudt. Indien mogelijk – gezien de verscheidenheid aan scriptiebegeleidingstrajecten tussen opleidingen – wordt de visie gevat in een protocol.
- Handreikingen voor OU-scriptiebegeleiders ten bate van effectieve en efficiënte scriptiebegeleiding en feedback geven tijdens scriptiebegeleiding

Programmaliijn 3: Intake en Studiecoach

Project 10 Self assessment

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Maken van schetsen en ontwerpen (zowel inhoudelijk als visueel)
- Onderzoeken van mogelijke ICT-omgevingen: kunnen we vergelijkbare sites (her)gebruiken of moet iets ontwikkeld worden?
- Opzetten van een werkend prototype
- Het prototype toetsen door (aankomend) studenten en evalueren
- Uitbouwen/omzetten naar een live-omgeving
- Uitbreiden en verdiepen met inmiddels beschikbare onderzoeksresultaten
- Eigenaarschap en beheer uitwerken en beleggen

Project 11 Proefstuderen/preview digitale leeromgeving

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Het inrichten van een preview leeromgeving voor aspirant studenten bij Rechtswetenschappen en Cultuurwetenschappen in een read-only variant.
- Op basis van de ervaringen bij Rechtswetenschappen en Cultuurwetenschappen, ontwikkeling van preview sites (proefstuderen) bij de andere faculteiten. Bij start aanmelding 2019-2020 zijn er previews voor alle bacheloropleidingen beschikbaar.
- In de tweede helft van 2019 wordt onderzocht of/hoe het openstellen via een social login of het openstellen van een deel van een yOUlearn-cursus via het schillenmodel mogelijk gemaakt kan worden.

Project 12 Intake gesprek

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- De opzet van het intakegesprek. In samenwerking met een vertegenwoordiging van studieadviseurs en ECOP is een gespreksleidraad ontwikkeld, met eventueel varianten per opleiding.
- Uitvoeren van pilotgesprekken. Met een spreiding over de wetenschapsgebieden vinden er intakegesprekken plaats. Ervaringen van de belangstellenden en de intakers leiden tot een evaluatie (do's en don'ts).
- Opstellen voorstel. Bij negatieve ervaringen zal het voorstel zijn om niet tot invoering over te gaan of een nieuwe pilot te starten. Bij positieve ervaring zal een businesscase worden uitgewerkt voor verdere invoering.

Project 13 Studiecoach

Eind 2019 zal dit project de volgende resultaten opleveren:

- Op basis van een eerste selectie is aangegeven wat minimaal ontwikkeld moet worden om de huidige 'studietips' en 'online coach' te vervangen. Nieuwe producten krijgen de vorm van een tutorial of een mini-cursus (met beperkte begeleiding).
- Er worden drie nieuwe tutorials op het gebied van online studeren en tentamineren ontwikkeld: effectieve studiestrategieën, tentamenvoorbereiding en yOUlearn. Ontwikkelen impliceert ook een voorstel voor implementatie in de organisatie (template, inschrijving, coördinatie, etc)
- Gedurende dit proces zal bekeken worden of voor de workshops (zoals deze nu in Studiecoach worden aangeboden) het nieuwe aanbod een goed alternatief biedt en welke workshops niet meer zullen worden aangeboden.

Bijlage 2

Gezamenlijke Vergadering secretariaat

College van bestuur

ondernemingsraad@ou.nl
studentenraad@ou.nl
T 045 - 576 27 37/22 15
F 045 - 576 21 14

29 november 2018
Reactie GV op instemmingsvraag kwaliteitsafspraken

ons kenmerk: GUV18_011
uw kenmerk: U2018/08276

Geacht College,

Op 2 november 2018 heeft de Gemeenschappelijke Vergadering (GV) het finale instemmingverzoek inzake de kwaliteitsafspraken ontvangen. Finaal omdat aan dit verzoek diverse overleggen – zowel formeel als informeel – tussen de GV en het College van bestuur (CvB) hebben plaatsgevonden. Tijdens die overleggen heeft u de GV aanvullend geïnformeerd, hetzij mondeling, hetzij in de vorm van documenten. Zo kreeg de GV op 15 november nog de beschikking over het (vertrouwelijk) rapport Medezeggenschap en voorinvesteringen in het onderwijs, opgesteld door de Algemene Rekenkamer, waarvoor dank. Tijdens de plenaire vergadering van de Studentenraad op 27 november heeft u, mede in aanwezigheid van een OR-delegatie, laatste vragen beantwoord, nader toegelicht. Dit tot tevredenheid van de GV wat heeft geleid tot instemming met de kwaliteitsafspraken. Overigens typeert het CvB het op 31 oktober ontvangen (ongedateerde) finale memorandum als een kaderstuk. De GV hecht er daarom aan de met u gemaakte procesafspraken hierna nog eens op te sommen. De GV ziet dan ook graag een schriftelijke bevestiging van deze (proces)afspraken, plus een formeel document (memorandum) met U-nummer over de kwaliteitsafspraken tegemoet.

Gemaakte afspraken

- Kick off van het Overleg Kwaliteitsafspraken (OKA) kan al in januari 2019 starten; vanuit de GV zal nog worden aangegeven wie namens de beide gremia van OR en SR aan dat overleg zullen deelnemen; ongetwijfeld zal de voortgang van de Kwaliteitsafspraken periodiek ook formeel op de overlegagenda tussen GV en CvB komen te staan;
- de status van het OKA is niet enkel informatief van aard, maar is er een van betrokkenheid van medezeggenschap (inspraak, toezicht, evaluatie) zowel procesmatig, inhoudelijk als budgettair, ofwel zoals expliciet verwoord op pagina 13 van het Memorandum: 'in nauw overleg met de medezeggenschap die instemmingsrecht behoudt over de inzet van deze middelen';
- waar het gaat om de toetsing van de daadwerkelijke uitvoering van de kwaliteitsafspraken verwacht de GV (zoveel als mogelijk):
 - * nadere uitwerking en concretisering in de vorm van projectvoorstellen;
 - * een onderscheidende duiding t.o.v. de reguliere, bestaande projecten;
 - * een mate van flexibiliteit/ruimte om projecten tussentijds en onderling bij te stellen of anders te prioriteren (ook budgettair);
 - * dat vanuit het totale jaarlijks vrijgemaakte budget voor de (extra) kwaliteitsprojecten geoormerkte besteding/realisatie kan worden gelezen en geverifieerd t.o.v. van de grotere, reguliere geldstromen;
- de GV wil ook graag geïnformeerd worden over de uitkomsten van de gesprekken met de externe stakeholders en in welke mate deze (wel/niet) van invloed zijn op de kwaliteitsafspraken dan wel anderszins;
- uiteindelijk vraagt de GV, specifiek v.w.b. de kwaliteitsafspraken, aandacht voor aanpassing van het GV-reglement (bevoegdheden, criteria en definities kwaliteitsafspraken, proces) opdat deze ook formeel zijn geborgd voor de toekomstige gremia binnen de GV.

Met vriendelijke groet,
namens de Gezamenlijke vergadering

Anka Broers
Vicevoorzitter GV

bezoekadres: Valkenburgerweg 177 Heerlen
postadres: Postbus 2960 6401 DL Heerlen
T 045 - 576 22 22

Open Universiteit
www.ou.nl

Bijlage 3

Kwaliteitsafspraken Open Universiteit, Overleg externe stakeholders, dd 22/1/2019

Deelnemers

Extern: Brigitte Adriaensen (Radboud en OU); Emil Colthof (OU en Avans en eigen bedrijf); Jeroen van Velzen (CBS); Kitty Kwakman (Zuyd); Désirée Joosten (Fontys en OU); Bart de Vos, (Tilburg economische faculteit); Eddo Evink (filosoof OU, RUG); Suzanne van Hoorn (lector ZUYD); Eric Cremers, (alumnus, APG); Rob Bulles, (SGL zorg en alumnus)

Intern: Chris Kuijpers, Ria Slegers, Anka Broers, Marianne Vermeulen, Arent van der Feltz, Ronald Edelbroek, Kathleen Schlusmans, Han Roffelsen, Paul Ghijsen, Jeroen Winkels, Saskia Brand-Gruwel, Boudewijn Peters, Emilie Hilbers

Aandachtspunten:

- 1 Geef een heldere onderbouwing van je keuzes (bijv. resultaten kwaliteitsonderzoeken). De doelstellingen zijn nu sterk vanuit docentperspectief geformuleerd. Geef ook aan hoe de student er beter van wordt.
- 2 Geef aan hoe je je resultaten gaat meten. Wat zijn je criteria? Wanneer ben je tevreden? Gebruik hiervoor kwalitatief én kwantitatief onderzoek. Geef helder je mid-term doelen weer. Geef heldere invulling aan de rendementseis die voorwaarde is voor de Kwaliteitsafspraken.
- 3 Laat docenten meespreken over inzet van de middelen. Wat is voor hen 'kwaliteit'? Beloon docenten voor hun inzet in innovatie en kwaliteit.
- 4 Meer middelen voor docentinzet. Dit werkt alleen als ondersteuning én competenties voldoende zijn en inzet doelgericht is. Zorg voor een goede balans tussen meer tijd voor docenten en de doelen die je specificeert. Alleen meer tijd werkt niet. Leer studenten ook zelf hun leerstrategieën te ontwikkelen (bijv. feedback vragen en geven en verwerken), dan heb je niet meteen meer docenten nodig.
- 5 Flexibiliteit is een sterk punt van de OU. Houd die profilering vast want dat maakt je bijzonder en de studenten willen het. Maar ook: Er kan nog zo veel meer in IT in onderwijs dan nu bij de OU gerealiseerd wordt.
- 6 Ken je student is een goed doel. Community building prima; studiedagen goed idee; door contacten met alumni is een wereld te winnen.
- 7 Zorg voor state-of-the-art studiefaciliteiten. Dat past bij de profilering als IT universiteit. Train docenten én studenten in het gebruik van de digitale middelen (virtuele klas) die je biedt en zorg voor goede ondersteuning tijdens het gebruik. Het totaalpakket moet goed zijn. Zo kun je technologie pas echt effectief inzetten.
- 8 Tentaminering als sluitstuk van het onderwijs is geen innovatie maar dat is basiskwaliteit!
- 9 Maak je onderwijs 'blended': naast (o.a.) academisch nivo, active online en hoge kwaliteit, is ook het aspect blended van belang, want studenten willen ook onderling contact.
- 10 Nieuwe doelgroepen: internationalisering, immigranten, maar zeker ook alumni als doelgroep voor niet BaMa.

Bijlage 4

Organogram Open Universiteit

